

Parteneriat pentru comunitate

Finanțarea serviciilor sociale
de la bugetul local al Municipiului Timișoara

INTRODUCERE

Studiul de față cuprinde informații generale despre modalitatea prin care sunt finanțate serviciile sociale în Timișoara, beneficiile administrației publice în urma parteneriatelor public-private, serviciile sociale oferite de organizațiile neguvernamentale și susținute de autoritățile publice precum și mecanismele de finanțare. Vrem să arătăm în paginile care urmează că parteneriatul dintre administrație și sectorul neguvernamental în furnizarea servicii sociale este posibil și, mai ales, că are rezultate notabile pentru comunitate. Așa cum reiese din paginile de mai jos, administrația locală din Timișoara reușește, cooperând cu mai multe organizații neguvernamentale, să acopere o gamă foarte variată de nevoi sociale. Sperăm că modelul de parteneriat pe care Timișoara îl oferă va fi preluat în cât mai multe localități din țară. În acest fel, resurse importante construite de-a lungul timpului de sectorul neguvernamental vor putea fi, în continuare, puse în slujba comunităților locale.

În prima parte a materialului se prezintă noțiuni generale privind furnizarea în România a serviciilor sociale, acreditării furnizorilor de servicii sociale și actele normative în domeniul parteneriatului public-privat.

În a doua parte a materialului se prezintă modelul de la Timișoara de parteneriat public-privat între Primăria Municipiului Timișoara și diferite organizații neguvernamentale locale.

Acest studiu a fost realizat de Fundația „Pentru Voi” cu sprijinul Primăriei Municipiului Timișoara, a Direcției de Asistență Socială Comunitară din subordinea Consiliului Local al Municipiului Timișoara, care și-a dat acordul de a deveni exemplu de bună practică pentru proiectul desfășurat de CeRe în parteneriat cu Fundația „Pentru Voi” Timișoara și Asociația „Sprijiniți Copiii” Alba Iulia – „Parteneriat pentru comunitate”.

Studiul va fi distribuit organizațiilor neguvernamentale beneficiare ale proiectului, departamentelor de asistență socială din cadrul primăriilor, consilierilor locali și consilierilor județeni din localitățile din care provin organizațiile beneficiare ale proiectului, furnizoare de servicii sociale.

Cei interesați să intre în posesia acestui studiu pot contacta - **Centrul de Resurse pentru Participare Publică**, str. Petru Maior nr. 9, București, cod poștal 011261, România, Web: www.ce-re.ro, e-mail: cere@ce-re.ro, telefon: + 4 031 1050 755, Fax: + 4 031 1050 756. Materialul se va distribui în limita stocului disponibil.

CADRUL GENERAL

Respectarea drepturilor omului este o valoare fundamentală împărtășită de toate societățile democratice. Asigurarea bunăstării cetățenilor reprezintă astăzi un obiectiv la nivelul Uniunii Europene. „Statul bunăstării” clasic conține politicile de menținere a veniturilor, securitatea socială, politicile și serviciile de sănătate, servicii sociale individuale și politicile de locuințe. Politicile sociale reprezintă sfera politicilor guvernamentale care include toate serviciile sociale ce contribuie la creșterea bunăstării cetățenilor dintr-o țară.

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene garantează prin Articolul 34, privind Securitatea socială și asistența socială, dreptul fiecărui cetățean la servicii sociale. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:RO:PDF>)

„ Art. 34 Securitatea socială și asistența socială

(1) Uniunea recunoaște și respectă dreptul de acces la prestațiile de securitate socială și la serviciile sociale care acordă protecție în caz de maternitate, boală, accident de muncă, dependență de alte persoane sau bătrânețe, precum și în caz de pierdere a locului de muncă, în conformitate cu normele stabilite de dreptul Uniunii și de legislațiile și practicile naționale.

(2) Orice persoană care are reședința și se deplasează în mod legal în cadrul Uniunii are dreptul la prestații de securitate socială și la avantaje sociale, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale.

(3) Pentru a combate marginalizarea socială și sărăcia, Uniunea recunoaște și respectă dreptul la asistență socială și la asistență în ceea ce privește locuința, destinate să asigure o viață demnă tuturor celor care nu dispun de resurse suficiente, în conformitate cu normele stabilite de dreptul Uniunii și de legislațiile și practicile naționale.”

Serviciile sociale, conform OG 68/2003, reprezintă ansamblul complex de măsuri și acțiuni realizate pentru a răspunde nevoilor sociale individuale, familiale sau de grup, în vederea prevenirii și depășirii unor situații de dificultate, vulnerabilitate sau dependență pentru prezervarea autonomiei și protecției persoanei, pentru prevenirea marginalizării și excluziunii sociale, pentru promovarea incluziunii sociale și în scopul creșterii calității vieții.¹

În acest context, garantarea dreptului la servicii sociale, fără discriminări, persoanelor și familiilor aflate în dificultate reprezintă o obligație constituțională pe care statul trebuie să și-o asume în vederea realizării unei politici aliniată la tendințele europene.

În spiritul noilor tendințe din Europa, serviciile sociale trebuie să fie flexibile, adaptate la nevoile cetățenilor, deschise spre comunitate și oferite de către profesioniști.

Obligația de a asigura accesul tuturor cetățenilor la servicii sociale adaptate nevoilor lor revine statului. Statul are la îndemână mecanismele de reglementare în domeniul serviciilor sociale, care sunt instrumente pentru a controla, a coordona și a îmbunătăți serviciile sociale, atât la nivel macro cât și micro. Ele sunt o pârgie pentru asigurarea calității, accesibilității, disponibilității și responsabilității serviciilor sociale pentru toți cetățenii.

Într-un sens mai larg, mecanismele de reglementare sunt instrumente pentru garantarea echilibrului **între cererea** de servicii sociale, care se reflectă prin nevoile existente ale utilizatorilor de la nivel local, precum și **oferta (furnizare)** de servicii. Fiecare dintre cele trei părți interesate care sunt relevante în procesul de furnizare a serviciilor sociale (utilizatori, furnizori și statul) joacă un rol diferit în acest context.

¹ Art. 1, Alin.1 din OG 68/2003 privind serviciile sociale

Putem privi mecanismele de reglementare ca și "delegare a serviciilor publice" sau "**servicii sociale în cadrul unui mandat public**", ceea ce presupune existența unor proceduri de contractare, în urma unei evaluări a furnizorilor, precum și finanțarea posibilă a furnizorilor din fonduri publice.

Această perspectivă permite existența unor multiple tipuri de furnizori de servicii sociale (publici, non-profit, pentru-profit), contractate de autoritățile publice pentru a acoperi nevoia de servicii la nivel local. Atât furnizorii publici cât și cei privați pot fi coordonați și monitorizați prin aceeași schemă, folosind aceleași proceduri de reglementare. În acest caz, furnizarea de servicii sociale este "delegată" de la nivel central, la diferiți furnizori locali, privați sau din domeniul public. Ambele tipuri de furnizori, publici sau privați sunt supuse aceluiași reglementări în toate etapele de prestare a serviciilor.

Reglementarea serviciilor sociale în cadrul unui mandat public este în prezent utilizată în multe țări din UE și a contribuit la o îmbunătățire continuă a rețelei, a spectrului și a calității serviciilor sociale în cursul ultimilor 30 de ani.²

În România, studiile efectuate până acum, arată că deși există un cadru legislativ care să permită susținerea serviciilor oferite de organizațiile neguvernamentale de către autoritățile publice locale – sub o formă sau alta – acest lucru se întâmplă rar. Deși nevoia de a contracta servicii sociale furnizate de către ONG-uri este recunoscută în mare măsură de către autorități, acest lucru se întâmplă numai într-o mică măsură.

SERVICII SOCIALE ÎN ROMÂNIA

Serviciile sociale, conform OG 68/2003, reprezintă ansamblul complex de măsuri și acțiuni realizate pentru a răspunde nevoilor sociale individuale, familiale sau de grup, în vederea prevenirii și depășirii unor situații de dificultate, vulnerabilitate sau dependență pentru prezervarea autonomiei și protecției persoanei, pentru prevenirea marginalizării și excluziunii sociale, pentru promovarea incluziunii sociale și în scopul creșterii calității vieții.³

Serviciile sociale sunt asigurate de furnizorii de servicii sociale. În funcție de complexitatea situației, serviciile sociale pot fi furnizate în sistem integrat, prin asocierea lor cu serviciile medicale, educaționale, de locuințe și de ocupare în muncă.

Conform OG 68/2003, serviciile sociale se clasifică în servicii sociale primare și servicii sociale specializate, ambele având un caracter proactiv.

• **Serviciile sociale primare** au un caracter general și urmăresc prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate sau vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excluziune socială. Principalele activități desfășurate în cadrul serviciilor sociale primare sunt:

- a) activități de identificare a nevoii sociale individuale, familiale și de grup;
- b) activități de informare despre drepturi și obligații;
- c) măsuri și acțiuni de conștientizare și sensibilizare socială;
- d) măsuri și acțiuni de urgență în vederea reducerii efectelor situațiilor de criză;
- e) măsuri și acțiuni de sprijin în vederea menținerii în comunitate a persoanelor în dificultate;
- f) activități și servicii de consiliere;

² Handicap International/ Regional expertise program in the field of social services for people with disabilities/ South East Europe 2007-2009

³ Art. 1, Alin.1 din OG 68/2003 privind serviciile sociale

- g) măsuri și activități de organizare și dezvoltare comunitară în plan social pentru încurajarea participării și solidarității sociale;
- h) orice alte măsuri și acțiuni care au drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excluziune socială.

• **Serviciile sociale specializate** au ca scop menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacității de funcționare socială a indivizilor și familiilor. Activitățile specifice sunt cele de:

- a) recuperare și reabilitare;
- b) suport și asistență pentru familiile și copiii aflați în dificultate;
- c) educație informală extracurriculară pentru copii și adulți, în funcție de nevoia fiecărei categorii;
- d) asistență și suport pentru persoanele vârstnice, inclusiv pentru persoanele vârstnice dependente;
- e) asistență și suport pentru toate categoriile definite la art. 25;
- f) sprijin și orientare pentru integrarea, readaptarea și reeducarea profesională;
- g) îngrijire social-medicală pentru persoanele aflate în dificultate, inclusiv paleative pentru persoanele aflate în fazele terminale ale unor boli;
- h) mediere socială;
- i) consiliere în cadru instituționalizat, în centre de informare și consiliere;
- j) orice alte măsuri și acțiuni care au drept scop menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacităților individuale pentru depășirea unei situații de nevoie socială.

În procesul de descentralizare a serviciilor sociale, cu toate că au fost adoptate mai multe legi, repartizarea responsabilităților între administrația publică centrală și cea locală a rămas confuză. În practică, din cauza mijloacelor financiare insuficiente și a lipsei de personal calificat, dezvoltarea serviciilor sociale la nivelul autorităților locale, în special al mediului rural, este mult în urmă.

Responsabilitatea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale specializate este atribuită principalului furnizor de servicii sociale organizat în subordinea consiliului județean, și anume Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, structură înființată prin Legea nr.272/2004 privind protecția drepturilor copilului, prin unificarea serviciului public de asistență socială și Direcția pentru protecția copilului aflate în subordinea consiliului județean.

FURNIZORII DE SERVICII SOCIALE

Furnizorii de servicii sociale pot fi persoane fizice sau juridice, publice ori private.

Furnizorii publici de servicii sociale pot fi:

- Serviciul public de asistență socială la nivel județean și local
- Alte servicii publice specializate la nivel județean sau local
- Instituțiile publice care au constituite compartimente de asistență socială.

Serviciul public de asistență socială, organizat la nivel local, are responsabilitatea creării, menținerii și dezvoltării serviciilor sociale cu caracter primar, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de susținere a funcționalității sociale a persoanei în mediul propriu de viață, familial și comunitar.

Serviciul public de asistență socială, organizat la nivel județean, are responsabilitatea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale specializate, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de a menține funcționalitatea socială a persoanei, urmărind reinserția în mediul propriu de viață, familial și comunitar.

Furnizorii privați de servicii sociale pot fi:

- Asociațiile și fundațiile, cultele religioase și orice alte forme organizate ale societății civile
- Persoane fizice autorizate în condițiile legii
- Filialele și sucursalele asociațiilor și fundațiilor internaționale recunoscute în conformitate cu legislația în vigoare
- Organizațiile internaționale de profil.

ACREDITAREA FURNIZORILOR DE SERVICII SOCIALE

Furnizorii de servicii sociale pot organiza și acorda servicii sociale numai dacă sunt acreditați în condițiile legii. Începând cu 01 ianuarie 2005, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei a inițiat procesul de acreditare a furnizorilor de servicii sociale, al cărui obiectiv pe termen lung îl constituie crearea unui sistem național de servicii sociale de calitate. Metodologia de acreditare a furnizorilor de servicii sociale face parte din HG 1024/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a OG 68/2003 privind serviciile sociale.

Acreditarea reprezintă practic procesul prin care furnizorii de servicii sociale – persoane fizice sau juridice, de drept public ori privat care acordă servicii sociale în condițiile prevăzute de lege – își demonstrează propria capacitate funcțională, organizațională și administrativă în acordarea serviciilor sociale, cu condiția respectării standardelor de calitate în vigoare, iar statul recunoaște competența acestuia de a acorda serviciile sociale.

În vederea implementării unui sistem național de servicii sociale de calitate, au fost elaborate standardele generale de calitate aprobate prin Ordinul Ministrului Muncii Solidarității Sociale și Familiei nr. 383/2005.

Respectarea Standardelor de Calitate este verificată de către Inspekția Socială. Rolul Inspekției Sociale este de a inspecta prestațiile și serviciile sociale, pentru a asigura respectarea drepturilor sociale ale persoanelor sau grupurilor aflate în situații de dificultate sau risc de excludere socială. Inspekția Socială efectuează misiuni de control, evaluare, consiliere în domeniul asistenței sociale.

1. Domeniile inspectate:

- acordarea serviciilor sociale;
- plata prestațiilor de asistență socială;
- evaluarea eficacității politicilor sociale, a strategiilor naționale în domeniul asistenței sociale;

2. Entități supuse inspekției:

- autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții în domeniul social;
- persoanele fizice și juridice, publice și private, cu atribuții și responsabilități în domeniul asistenței sociale;
- furnizorii de servicii sociale publici și privați.

3. Inspekția Socială, prin misiunile de inspekție, analizează performanța sistemului de asistență socială în domenii privind:

- eficiența furnizorilor de servicii în raport cu respectarea Standardelor de calitate;
- impactul politicilor sociale în ceea ce privește eficiența programelor de prestații și servicii sociale și gestionarea fondurilor alocate;
- aspectele specifice politicilor sociale și strategiilor naționale în domeniul asistenței sociale;
- accesul egal și nediscriminatoriu al cetățenilor la drepturile sociale;

- respectarea prevederilor legale privind stabilirea și acordarea prestațiilor sociale, serviciilor sociale și altor drepturi de asistență socială de către entitățile inspectate;
- constatarea săvârșirii faptelor care încalcă prevederile legale din domeniul asistenței sociale;
- aplicarea măsurilor legale privind stabilirea răspunderii juridice a persoanelor vinovate, de către instituțiile competente și sesizarea organelor de urmărire penală.

Conform datelor existente pe site-ul MMFPS, la data de 16.04.2010, există un număr de 2427 de furnizori acreditați de servicii sociale la nivelul întregii țări (<http://sas.mmssf.ro/admin/frnzSearch.html>), iar numărul lor este în creștere.

LEGISLAȚIE

Parteneriatul public – privat (PPP) este un contract între sectorul public și cel privat, cu scopul de a îndeplini un proiect sau serviciu care tradițional este îndeplinit de către sectorul public. Parteneriatul Privat Public recunoaște că ambele sectoare - cel public și cel privat, au anumite avantaje unul față de altul în performarea unor sarcini specifice.

Actele normative pe baza cărora se pot realiza parteneriate publice private în România, în domeniul serviciilor sociale sunt:

- Legea nr. 215/2001, privind administrația publică locală
- Legea nr. 515/2003 pentru aprobarea O.G. nr. 68/2003, privind serviciile sociale, modificată și completată prin O.G. nr. 86/2004; privind serviciile sociale care prevede *contracte de servicii și contracte de parteneriat*.
- Legea 34/1998 privind acordarea unor *subvenții* asociațiilor și fundațiilor române cu personalitate juridică, care înființează și administrează unități de asistență socială ce instituie finanțarea serviciului social pe baza unui cost mediu lunar al beneficiarului
- Legea 350/2005 privind regimul *finanțărilor nerambursabile* din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general este o lege cadru ce promovează o procedură aplicabilă tuturor formelor de finanțare a entităților nonprofit din bani publici;
- OG nr.34/2006 privind atribuirea contractelor de *achiziție publică*, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii;

AVANTAJELE PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT ÎN DOMENIUL SOCIAL

Unul din avantajele unui asemenea parteneriat public-privat în domeniul social este acela că **oferă o mai bună acoperire a nevoilor de servicii sociale ale comunității**. Organizațiile non-guvernamentale sunt mai legate de beneficiarii direcți ai acestor servicii. Ei cunosc mai bine nevoile și pot propune mai ușor serviciile care să le vină în ajutor. Există organizații non-guvernamentale create chiar de familii, ca răspuns la nevoia unor servicii pe care statul nu le oferea până la acel moment.

Organizațiile non-guvernamentale, ca și furnizori de servicii sociale, sunt caracterizate prin **flexibilitate și creativitate**. Acestea identifică o nevoie socială și vin cu răspunsul imediat prin înființarea unui nou serviciu, în timp ce serviciile publice sunt mai rigide din acest punct de vedere, schimbările în acest sens producându-se mult mai greu.

Printr-un parteneriat public-privat **crește calitatea serviciilor oferite**. Toate instituțiile implicate în parteneriat contribuie cu **expertiză complementară** și resurse financiare, ajutând la îmbunătățirea serviciului oferit. Un astfel de parteneriat aduce noutate, expertiză, complementaritate sarcinilor. **Complementaritatea** în furnizarea serviciilor înseamnă că statul aduce sustenabilitate pe termen lung, iar organizația non-guvernamentală aduce inovație, expertiză, creativitate, flexibilitate.

Folosirea avantajelor managementului privat față de cel public, este un alt punct important care susține încheierea acestor parteneriate. Sistemul privat vine cu inovație, cu metodologie nouă și experiența din lucrul direct cu beneficiarii serviciilor sociale. Există analiști care consideră că transferul conceptelor manageriale din sectorul privat către cel public poate diminua deficiențele sectorului public: birocrația, lipsa de flexibilitate. Alți analiști consideră că unele persoane care ocupă funcții publice sunt supuse unor anumite presiuni sau influențe externe, multe dintre ele de natură politică, administrativă. Aceste influențe pot diminua eficiența alocării resurselor.

În plus, în sectorul public există o inerție foarte mare, sindicate puternice, modificările de management al resurselor umane sunt foarte dificil de implementat: concedieri, angajări, reprofilare, formare permanentă.

Împărțirea riscurilor încurajează încheierea acestor parteneriate. Prin încheierea unui parteneriat, sectorul public și cel privat își pun împreună resursele și expertiza, împărțind și riscul implicat de înființarea și administrarea unui serviciu. Asumarea acestor riscuri în comun crește încrederea între parteneri.

Folosirea voluntarilor este mai frecventă în rândul furnizorilor privați, respectiv în cadrul organizațiilor non-guvernamentale decât în rândul furnizorilor publici. În condițiile în care resursele umane sunt atât de prețioase într-o organizație, voluntarii sunt o resursă inestimabilă pentru orice serviciu social. Organizațiile neguvernamentale au experiență în atragerea, instruirea, coordonarea și evaluarea voluntarilor și, în cadrul unui parteneriat, pot aduce acest avantaj major.

Atragerea de resurse din sfera privată este mult mai bună în rândul furnizorilor privați. Organizațiile non-guvernamentale au abilități mai bune de a accesa granturi, sunt obișnuite să lucreze pe proiecte pentru accesare de finanțări, pentru direcționarea a 2 % din impozitul anual pe venit datorat statului și obținerea de sponsorizări din comunitate. Datorită acestui lucru și ca urmare a implicării voluntarilor, se pot **reduce costurile** serviciilor oferite.

MODELUL TIMIȘOARA

Primăria Municipiului Timișoara este una din puținele instituții publice din România care a susținut în mod constant activitatea organizațiilor non-guvernamentale din domeniul social, din plan local, prin dezvoltarea unor parteneriate public-private unice la nivel de țară.

Deși în România nu există o legislație clară, care să încurajeze dezvoltarea de parteneriate public-private în domeniul social, la Timișoara s-au găsit modalități de a dezvolta astfel de parteneriate, pentru a veni în întâmpinarea nevoilor comunității. Încheierea parteneriatelor s-a bazat pe Legea nr. 215/2001, Primăria propunând Consiliului Local încheierea parteneriatelor cu ONG-uri care au furnizat servicii sociale necesare cetățenilor Timișoarei, servicii care s-au dovedit viabile în timp.

În analiza modelului timișorean de parteneriat între Consiliul Local al Municipiului Timișoara și ONG-uri pentru furnizarea de servicii sociale trebuie să ținem cont de faptul că

aceste parteneriate există și funcționează cu rezultate bune de mulți ani, dinaintea apariției legislației referitoare la contractarea serviciilor sociale. Este de remarcat că nu există o procedură unitară de finanțare, parteneriatele încheindu-se diferit, de la caz la caz, în funcție de nevoile și posibilitățile fiecărui ONG, respectiv serviciu social. Strategia abordată de Primăria Timișoara a fost aceea de a contribui la asigurarea sustenabilității serviciilor sociale dezvoltate de ONG-uri, servicii care s-au dovedit viabile, răspunzând nevoilor cetățenilor, benefice pentru comunitatea locală și a căror funcționare intră în atribuțiile administrației publice locale.

Pentru asigurarea acestui obiectiv, s-au abordat diferite variante:

- Preluarea de către administrația publică locală a unor servicii sociale înființate de ONGuri. De exemplu: Centrul de zi pentru copii cu dizabilități „Podul Lung” înființat de Societatea Română Speranța și preluat de Direcția de Asistență Socială Comunitară a Municipiului Timișoara, Centrul de Resurse și Asistență Educațională Speranța, înființat de Fundația de Abilitare „Speranța” și preluat de Inspectoratul Școlar Județean Timiș și Centrul de zi „Alzheimer” înființat de Societatea Română *Alzheimer* și preluat de Direcția de Asistență Socială Comunitară a Municipiului Timișoara.
- Încheierea de convenții de colaborare pe baza Legii nr. 215/2001, privind administrația publică locală.

Convențiile de colaborare sunt diferite de la caz la caz, după cum s-au înțeles partenerii. În unele cazuri, Primăria finanțează unele cheltuieli ale serviciilor sociale, finanțarea făcându-se direct către ONG-ul în cauză. De exemplu: Căminul pentru persoane vârstnice, cantina socială, centrul de zi și serviciile la domiciliu ale Serviciul Maltez, serviciul de urgențe sociale al Fundației Timișoara '89, Centrul respiro al Societății Române Speranța, Azilul de noapte, Adăpostul pentru femei abuzate, Centrul hospice și Centrul de îngrijire la domiciliu al Federației Caritas și Centrul de zi al Fundației Chosen.

În alte cazuri partenerii au convenit înființarea unor persoane juridice noi :

- O asociație: Casa Faeza, Primăria Timișoara fiind membru fondator
- O instituție publică: Centrul de Servicii Sociale „Pentru Voi”, parteneriat între Consiliul Local al Municipiului Timișoara și Fundația „Pentru Voi”.

Există diferențe mari în ceea ce privește contribuția bugetului local atât ca valoare absolută cât și din punct de vedere al tipului de cheltuieli acoperite.

Pe viitor, odată cu modificarea necesară a legislației contractării serviciilor sociale, probabil că se va adopta o procedură unitară de finanțare. Ceea ce este însă important, este deschiderea și disponibilitatea Primăriei Timișoara de a-și asuma responsabilitatea față de cetățenii care au nevoie de servicii sociale și alocarea de resurse financiare importante în acest scop, chiar în lipsa unei legislații clare. De asemenea, vorbim de un proces dinamic, parteneriatele evoluează în funcție de modificările legislației, de oportunitățile de finanțare, de evoluția situației economice a partenerilor.

DIRECȚIA DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ COMUNITARĂ TIMIȘOARA

În anul 2002, Serviciul Social aflat în subordinea Primăriei Municipiului Timișoara, a devenit serviciu public de asistență socială, cu denumirea de Centrul Comunitar de Asistență Socială - Timișoara, și i s-a atribuit în anul 2003 un nou sediu, situat pe B-dul Tinereții (actualul Regele Carol I) nr.10.

Direcția de Asistență Socială Comunitară a Municipiului Timișoara este un serviciu public cu personalitate juridică, subordonat Consiliului Local al Municipiului Timișoara, înființat

prin Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 4/2002, sub denumirea de Centrul Comunitar de Asistență Socială. Sediul Direcției este situat pe B-dul. Regele Carol I nr. 10, tel. 0256/220.583. Conform Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 468/2005, și-a schimbat denumirea în Direcția de Asistență Socială Comunitară a Municipiului Timișoara, hotărâre care a intrat în vigoare la data de 01.01.2006.

Obiectul de activitate al Direcției de Asistență Socială Comunitară îl constituie realizarea ansamblului de măsuri, programe, activități destinate persoanelor vârstnice, prevenirii separării copilului de familia sa, copiilor și persoanelor cu handicap, persoanelor singure/famiiliilor cu probleme sociale aflate în dificultate și cu grad de risc social, care nu au posibilitatea de a-și realiza prin mijloace și eforturi proprii un mod normal și decent de viață.

Structura organizatorică a Direcției de Asistență Socială Comunitară (DASC)

DASC Timișoara oferă o serie de servicii sociale pentru diferite categorii de beneficiari. Acestea sunt:

I. Serviciile care desfășoară activități în domeniul protecției sociale sunt:

1. Serviciul pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice
2. Serviciul de Asistență Socială
3. Serviciul pentru Protecția Copilului și Familiei
4. Serviciul pentru Protecția Persoanelor cu Handicap
5. Serviciul Centrul de Zi pentru Copii cu Dizabilități Podul Lung
6. Serviciul Cămin pentru persoane vârstnice

II. Alte servicii, birouri, compartimente conexe:

1. Serviciul Buget Finanțe Contabilitate
2. Biroul Administrativ
3. Biroul Juridic și Resurse Umane

Finanțarea serviciului public de asistență socială de la nivel local se asigură prin utilizarea fondurilor care provin de la bugetul local, prin donații și sponsorizări.

Resursele umane implicate pentru funcționarea serviciului: funcționari publici și personal angajat cu contract individual de muncă, cu studii superioare de lungă durată și studii medii, având competențe și calificări în principal în domeniul asistenței sociale.

Beneficiarii serviciilor de asistență socială sunt cetățenii care au domiciliul sau reședința în Municipiul Timișoara, care sunt definiți de lege ca aparținând unor categorii defavorizate cu riscul de marginalizare socială.

Direcții de viitor ale Direcției de Asistență Socială Comunitară (DASC):

- Dezvoltarea și diversificarea serviciilor oferite de către DASC;
- Promovarea parteneriatelor cu instituții și organizații din comunitate;
- Creșterea calității vieții persoanelor care beneficiază de serviciile furnizate de către DASC;
- Respectarea standardelor de calitate și promovarea modelelor de bună practică, în domeniul furnizării de servicii sociale;
- Creșterea gradului de informare și de implicare a comunității în problematica persoanelor beneficiare de servicii sociale.

Perioada 2005-2007 s-a caracterizat prin importante schimbări survenite la nivel de instituție. Acestea s-au datorat modificărilor aduse în legislația din domeniul protecției sociale dar și din necesitatea unui serviciu public la nivel local care să furnizeze servicii sociale în funcție de nevoile sociale identificate care să se adreseze cât mai multor categorii de persoane vulnerabile.

ETAPELE ÎNCHEIERII UNUI PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT CU CONSILIUL LOCAL AL MUNICIPIULUI TIMIȘOARA

Metodologia de lucru existentă ce urmează a fi implementată conform standardelor de calitate, în ceea ce privește încheierea de parteneriate publice private între Consiliul Local al Municipiului Timișoara și organizațiile neguvernamentale din domeniul social, parcurge următoarele etape:

1. Înregistrarea solicitării de finanțare a organizației neguvernamentale
2. Deplasarea pe teren la sediul organizației solicitante pentru evaluarea activității pentru care se solicită finanțare
3. Analizarea documentelor depuse de către organizația non-guevrnamentală
4. Întocmirea Raportului de evaluare inițială
5. Întocmirea documentației necesare acordării finanțării (referat, proiect de hotărâre, convenție sau act adițional)
6. Participarea și susținerea în Comisiile de specialitate ale Consiliului Local a documentelor întocmite (referat, convenție de parteneriat, proiect de hotărâre)
7. Participarea și susținerea în ședința organizată în plen a Consiliului Local, a solicitării de finanțare
8. Deplasare la sediul organizației ne-guevrnamentale finanțată pentru stabilirea perioadei de efectuare a monitorizării (trimestrial)
9. Transmiterea trimestrială a raportului de monitorizare
10. Evaluarea serviciilor finanțate și acordarea punctajului

Câteva dintre criteriile identificate pentru acordarea finanțării:

- Serviciile furnizate de organizațiile private să vină în continuarea/completarea celor existente/primare care aparțin Direcției de Asistență Socială Comunitară.
- Organizația să furnizeze servicii sociale integrate, specializate.
- Organizația să asigure diversitatea serviciilor sociale – identificarea activităților realizate de ONG-uri care să lărgescă paleta de servicii existente.

Câteva din criteriile care trebuie îndeplinite de organizațiile neguvernamentale, în vederea încheierii unui parteneriat cu Consiliul Local al Municipiului Timișoara:

- Serviciile pentru care se dorește susținerea financiară din bugetul local, trebuie să fie acreditate conform legislației în vigoare, să respecte standardele minime de calitate pentru serviciile sociale acordate.
- O altă condiție este ca organizația să fie vizibilă în societate.
- Să aibă experiență în domeniul furnizării serviciului/lor respectiv/e.
- Să aibă capacitate financiară, pentru susținerea parțială a serviciilor pentru care s-a solicitat susținere financiară, precum și a altor servicii pentru care nu beneficiază de subvenție.
- Personalul angajat, implicat în procesul furnizării serviciilor, obligatoriu trebuie să fie de specialitate, specializat, cu studii în domeniu.
- Metodologia de lucru să fie adecvată, obiectivă, aplicabilă proceselor sociale.

Pentru acordarea unei game variate de servicii sociale, furnizorul trebuie să beneficieze de aportul unor echipe multidisciplinare și să dezvolte parteneriate multilaterale cu alți furnizori, care să valorifice contribuțiile tuturor utilizatorilor de servicii sociale și ale partenerilor potențiali, inclusiv ale comunității locale, angajatorilor și altor factori de interes. Furnizorul are o abordare proactivă pentru satisfacerea nevoilor sociale ale comunității și pentru eficientizarea utilizării resurselor disponibile, are obligația de a-și îmbunătăți continuu serviciile sociale, de a asigura formarea profesională a personalului, de a realiza o comunicare eficientă, susținută de valorificarea reacțiilor primite de la organismele finanțatoare, beneficiari și alți factori de interes.

Furnizorul are o abordare sistematică asupra activității derulate și dispune de proceduri de îmbunătățire permanentă a calității serviciilor sociale, precum și de metodologii de monitorizare continuă a implementării de noi programe.

Furnizorul trebuie să dispună de proceduri, cunoscute de personal, care stipulează identificarea și implicarea altor furnizori și factori de interes local, în vederea diversificării serviciilor sociale și asigurării continuității acestora.

Plata salariilor pentru angajații care își desfășoară activitatea în aceste organizații susținute financiar de autoritățile locale, se realizează conform sistemului național de stabilire a salariilor din sectorul bugetar.

DESCRIEREA MODELULUI DE BUNĂ PRACTICĂ „PENTRU VOI”

Fundația „Pentru Voi”, s-a înființat în anul 1996, de către Organizația Părinților cu Copii cu Dizabilități „Speranța” și Organizația Festog din Olanda, cu scopul oferirii de servicii sociale pentru adulții cu dizabilități intelectuale din Timișoara.

Tot în acest an, Fundația „Pentru Voi” a încheiat o convenție de colaborare cu Inspectoratul de Stat pentru Persoane cu Handicap Timiș, avizată de Secretariatul de Stat pentru Handicapați. Pe baza convenției s-a înființat, prin Ordinul nr. 174/19.12.1996, „Centrul de recuperare și integrare socio-profesională a persoanelor cu handicap” - primul centru de zi pentru adulți cu dizabilități din România. Încă de la înființare, acesta a fost finanțat de către Primăria și Consiliul Local al Municipiului Timișoara.

În anul 2004, în prezența excelenței sale, domnul Peter Jan Wolthers - ambasadorul Olandei în România, domnul primar Gheorghe Ciuhandu și domnul Laurens Elmendorp președintele Fundației „Pentru Voi”, de la acel moment, au semnat Convenția de colaborare între Consiliul Local al Municipiului Timișoara și Fundația „Pentru Voi”. Documentul consfințește parteneriatul public-privat în baza căruia funcționează serviciile și reprezintă un model de bună practică pentru România.

Conform Convenției, Fundația „Pentru Voi” dă în folosință clădirile în care se desfășoară activitățile centrului și asigură dotarea acestuia iar cheltuielile de funcționare: electricitate, gaz, hrana beneficiarilor, salariile personalului sunt asigurate de bugetul local. Centrul este condus de către un Consiliu Director care are reprezentanți ai Fundației, ai Primăriei Timișoara, ai beneficiarilor și personalului centrului.

În condițiile în care în România nu exista și nu există nici azi o legislație a parteneriatului public-privat în domeniul social, aceasta a fost singura variantă legală care s-a dovedit viabilă în timp.

În anul 2005 a fost încheiată o nouă Convenție de colaborare între Consiliul Local al Municipiului Timișoara și „Pentru Voi”, datorită modificărilor legislative apărute, încă o dovadă a implicării comunității și a autorităților locale în demersul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități intelectuale.

Denumirea centrului s-a schimbat și ea în Centrul de zi „Pentru Voi”, cu locuințe protejate” și, ulterior, în Centrul de servicii Sociale Pentru Voi , conform Hotărârii Consiliului Local Timișoara din 2009.

Acest parteneriat funcționează de 14 ani, dezvoltându-se continuu, în ciuda legislației neclare, fluctuante și neadaptate practicilor europene. În toți acești ani, s-a făcut lobby insistent

pentru modificarea legislației în sensul recunoașterii parteneriatului public - privat în domeniul furnizării serviciilor sociale pentru persoane cu dizabilități și clarificării statutului legal al acestuia.

La început, singurul serviciu oferit de către Fundația „Pentru Voi” era Centrul de zi, care avea 50 de beneficiari. Actualmente centrul deservește 177 beneficiari și aria serviciilor oferite s-a diversificat continuu.

DESCRIEREA SERVICIILOR OFERITE DE CENTRUL DE SERVICII SOCIALE „PENTRU VOI” (înființat prin parteneriatul public-privat dintre Fundația „Pentru Voi”, Consiliul Local și Primăria Municipiului Timișoara).

Centrul de zi „Împreună” pentru adulți cu dizabilități intelectuale medii și ușoare a fost inaugurat în ianuarie 1997. Este axat pe dezvoltarea abilităților de muncă și angajarea în muncă a celor 70 de beneficiari și are următoarele ateliere:

- a. Copy-Center
- b. Ambalaje și asamblări
- c. Croitorie și artizanat
- d. Bricolaje și Grădinărit

Angajare sprijinită oferă suport permanent pentru 26 de persoane angajate pe piața liberă a muncii și pentru 45 persoane angajate în Unitatea protejată „Pentru Voi”. Oferă profil vocațional, căutare de locuri de muncă, training vocațional și training pentru abilități sociale, inserție profesională și acompaniament pentru 80 persoane cu dizabilități intelectuale.

Centrul de zi „Ladislau Tácsi” pentru 54 de adulți cu dizabilități severe și multiple sau cu comportament provocator, a fost inaugurat în 2007. Activitățile desfășurate în cadrul centrului sunt menite să dezvolte autonomia personală a beneficiarilor până la nivelul maxim posibil, să sprijine participarea acestora la viața comunității și totodată să le ofere ocazia de a se recrea și de a își petrece timpul în compania altor tineri. Centrul cuprinde patru grupe de activități.

Locuințe protejate pentru 24 de persoane cu dizabilități intelectuale (DINA, DINU, LAURA, DORA, Cristian). Dora, Laura și DINU sunt locuințe medii protejate. Locatarii acestora sunt persoane cu dizabilități intelectuale medii, care au loc de muncă și se gospodăresc singure, cu un sprijin minim, de 18 ore pe săptămână. DINA și Cristian sunt locuințe maxim protejate, cu supraveghere permanentă, pentru persoane cu dizabilități intelectuale severe. Casa Cristian este cea mai nouă locuință protejată a Fundației „Pentru Voi”, fiind prima din România construită special pentru nevoile persoanelor cu dizabilități intelectuale severe (inaugurată în aprilie 2010).

Centrul respiro oferă servicii de îngrijire pe termen scurt, temporare. Acest serviciu este oferit persoanelor cu dizabilități intelectuale, astfel încât familiile lor să poată să-și ia o pauză din rutina zilnică de îngrijire. Este deschis 24 ore pe zi, 7 zile pe săptămână și poate găzdui 3 beneficiari simultan pe o perioadă determinată.

Servicii sociale la domiciliu pentru 16 persoane adulte cu dizabilități intelectuale. În cadrul acestui serviciu avem o echipă de profesioniști - psiholog, asistenți sociali, kinetoterapeut, educatori specializați - care oferă sprijin după programul stabilit, în situații critice. În urma evaluării efectuate de către echipa pluridisciplinară, se stabilesc nevoile și sprijinul ce va fi acordat. Durata furnizării acestui tip de servicii este variabilă în funcție de specificitatea fiecărui caz.

În anul 2007 Fundația „Pentru Voi” a înființat **Unitatea Protejată „Pentru Voi”**, a cărui scop este angajarea unui număr cât mai mare de persoane cu dizabilități intelectuale. Pentru atingerea acestui obiectiv s-a urmărit încheierea cât mai multor colaborări de succes cu firme

din Timișoara și alte orașe din România, colaborări prin care persoanele cu dizabilități intelectuale fac un pas important în viața lor, în ceea ce privește incluziunea și participarea la viața comunității, acestea preluând statutul de angajat. Până în prezent s-au încheiat 55 de colaborări cu diferite instituții și firme de pe plan local și național pentru dezvoltarea unității protejate „Pentru Voi”.

CARE ESTE SECRETUL SUCCESULUI?

Iată câțiva din cei mai importanți factori care au concurat la acest succes:

- Înțelepciunea, deschiderea și spiritul european al autorităților locale, în primul rând al Primarului și a Primăriei Timișoara
- Implicarea părinților în înființarea Fundației, în conducerea ei, în conturarea misiunii și a strategiei ei
- Sprijinul permanent al unor organizații străine: Fundațiile „Prietenii Speranței”, Zozin, WACR, din Olanda, FUB din Suedia precum și al unor federații internaționale puternice Inclusion International și Inclusion Europe.
- Atragerea de finanțări din partea mai multor tipuri de finanțatori externi: Institutul pentru o Societate Deschisă din Budapesta prin programul Mental Disability Advocacy Program, Cooperative Netherlands Foundation, programul Matra al Ministerului Afacerilor Externe al Olandei, SHIA Suedia, Comisia Europeană, cluburi Rotary din Elst Olanda, Timișoara și Rotary International
- Dezvoltarea unor relații de colaborare cu mass media locală, ceea ce a dus la o foarte bună acoperire a acțiunilor centrului și la vizibilitatea sa pe plan local.
- Motivația liderilor Fundației care au crezut tot timpul că este posibilă dezvoltarea serviciilor comunitare și în România și care cu perseverență au făcut un lobby permanent pentru a iniția și dezvolta acest parteneriat și pentru a obține și crește implicarea autorităților locale

Serviciile au reprezentat premiere pentru România în domeniul dizabilității intelectuale: primul centru de zi pentru adulți cu dizabilități intelectuale, primul serviciu de angajare sprijinită, prima locuință protejată, primul centru de criză, primul grup de autoreprezentanți - persoane cu dizabilități intelectuale.

AVANTAJELE ADMINISTRAȚIEI LOCALE PRIN PARTENERIATUL CU FUNDAȚIA „PENTRU VOI”

Imagine la nivel local, național și internațional

La nivel local, cetățenii Timișoarei se bucură de servicii specializate oferite persoanelor cu dizabilități intelectuale. Văd prin rezultatele și serviciile de calitate unde și cum se cheltuiesc banii pe care îi plătesc ca și contribuție la bugetul local. Presa locală este un partener de nădejde în promovarea serviciilor și proiectelor la nivel local – dând dovadă de transparență și deschidere către comunitate.

Calitatea serviciilor oferite, caracterul lor inovator, seriozitatea și devotamentul personalului de la „Pentru Voi” au fost recunoscute și premiate în repetate rânduri **la nivel național și internațional**:

- În anul 2000, doamna Laila ONU, director al Fundației și al Centrului de servicii sociale "Pentru Voi" a fost decorată cu Ordinul Național "Serviciul Credincios" în Grad de Ofițer de către președintele României, Domnul Emil Constantinescu.

- În anul 2003, domnul Laurens Elmendorp (Olanda), președintele Fundației "Pentru Voi", din acel an, a fost decorat de către Președintele României, Domnul Ion Iliescu, la Palatul Cotroceni.
- În anul 2003, Fundația „Pentru Voi” a primit din partea Institutului pentru o Societate Deschisă Budapesta, distincția "Model de excelență" pentru Centrul de zi "Împreună" - un model de bună practică în furnizarea de servicii sociale pentru persoanele cu dizabilități intelectuale, serviciu oferit în parteneriat cu Primăria Timișoara.
- Proiectul „Diferiți, dar împreună”, derulat în parteneriat cu Primăria Timișoara, a câștigat o serie de premii pe plan național și internațional:
 - *Marele Premiu* la Gala Societății Civile, în anul 2008.
 - *Premiul Handinnov pentru România*, în cadrul unui eveniment organizat sub patronajul Președintelui Franceze a Uniunii Europene, în anul 2008.
 - *Picătura chinezească*, în cadrul Premiilor pentru Participare Publică organizate de Centrul de Resurse pentru Participare Publică, în anul 2009.
- Vizitele unor personalități de marcă care au lăudat în repetate rânduri exemplul de succes de la Timișoara, au adus imagine la nivel național și internațional parteneriatului dintre Fundația „Pentru Voi” și Primăria Municipiului Timișoara:
- În anul 2001, am avut onoarea și plăcerea de a primi vizita Majestății Sale Regina Beatrix a Olandei, care au întărit imaginea Fundației „Pentru Voi” în comunitate, atât în rândul cetățenilor cât și al autorităților publice, crescând valoarea parteneriatului public-privat în baza căruia funcționau serviciile sociale.
- În anul 2003, Baronesa Emma Nicholson, a vizitat serviciile sociale „Pentru Voi”, apreciind calitatea acestora și nivelul european la care se lucra cu adulții cu dizabilități intelectuale.
- Ambasadorii Olandei și ai Suediei au vizitat în repetate rânduri serviciile Fundației „Pentru Voi”, urmărind îndeaproape dezvoltarea acesteia și promovând în mediile în care activau modelul de succes de la Timișoara.

Responsabilitate socială

Furnizarea de servicii sociale comunitare care răspund nevoilor cetățenilor orașului este o responsabilitate a autorităților locale, pe care Primăria și-o îndeplinește cu brio prin parteneriatul cu Fundația „Pentru Voi”. Dacă în 1997 s-a început cu 20 beneficiari, în prezent, în Timișoara se furnizează servicii sociale de calitate europeană în domeniul dizabilității intelectuale pentru 177 beneficiari și familiile lor, prin parteneriatul cu „Pentru Voi”. Primăria finanțează doar costul serviciilor iar Fundația asigură investițiile, asigură managementul, finanțează instruirea personalului, implicând specialiști de marcă din străinătate, dezvoltă noi servicii care să răspundă nevoilor comunității.

ALTE EXEMPLE DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT LA TIMIȘOARA

1. ASOCIAȚIA “CASA FAENZA”

Este o organizație neguvernamentală de protecție specială a copiilor cu sindrom autist, înregistrată în baza sentinței civile nr. 297/24.05.2001 (H.G. nr. 26/2000) și acreditată ca furnizor de servicii sociale în baza deciziei nr. 53/14.04.2006 (H.G. nr. 1024/2004). Prin înființarea Centrului Comunitar pentru Copii Autiști “Casa Faenza” în anul 2001, Timișoara a devenit primul oraș din țară în care sănătatea mentală a copiilor comunității devenea responsabilitatea comunității înseși.

Misiunea

Promovarea și implementarea unei abordări holistice centrate pe nevoile copilului autist și pe egalitatea de șanse la o viață normală.

Scopul

Îmbunătățirea condițiilor de viață și adaptabilitate socială a copiilor cu tulburări din spectrul autist în vederea creșterii calității vieții acestor copii și a familiilor lor.

Portofoliul De Servicii

A.Servicii de tip "centru de zi"

B.Servicii la domiciliu

C.Servicii de evaluare destinate beneficiarilor externi (la nivel național)

Serviciile destinate copiilor beneficiari ai centrului:

Evaluare de specialitate (efectuată în echipa multidisciplinară), Programe individualizate de intervenție, adaptate nevoilor și posibilităților copilului autist; programele sunt stabilite de către echipa multidisciplinară după o perioadă de cel puțin o lună de evaluare și observare a copilului; integrare senzorială (Proprioceptivă, Vestibulară, Tactilă, Vizuală, Auditivă, Olfactivă, Gustativă), activități psihopedagogice pe ariile: Percepție, Imitație, Cognitiv (verbal), Cognitiv (performanța), Coordonare oculo-motrică, Motricitate fină, logopedie, terapie comportamentală, terapie prin dans, kinetoterapie, hidroterapie, terapie Ocupațională/ Ergoterapie (educație muzicală, pictură-modelaj, desen), Autonomie personală, Socializare în micro și macro grup (interacțiune socială, autonomie stradală, autonomie socială), Monitorizare medicală/ psihiatrică, Activități sportive și recreative, servirea zilnică a micului dejun și a prânzului.

Funcționarea parteneriatului public-privat

Asociația “Casa Faenza” furnizează serviciile mai sus menționate cu susținere financiară a membrilor fondatori: Primăria Municipiului Timișoara și Primăria Orașului Faenza din Italia, principala finanțare fiind din partea Primăriei Timișoara. Viceprimarul orașului, domnul Adrian Orza este președintele Asociației “Casa Faenza”.

2. FUNDAȚIA TIMIȘOARA '89

Înființată de scriitorul Petru Ilieșu, *Fundația “Timișoara '89”* s-a înființat la data de 30 decembrie 1989 și este cunoscută ca întâia organizație umanitară apărută în România postrevoluționară.

Obiectivul principal este sprijinirea morală și materială a persoanelor și grupurilor aflate în criză (adulți și copii ai străzii, vagabonzi, cerșetori, muncitori zilieri itineranți, adolescenți proveniți din casele de copii, persoane care și-au pierdut locuința, familii în situație critică etc.)

În prezent fundația funcționează îndeosebi prin suportul *Primăriei Municipiului Timișoara*, biroului *U-assist (SAS)* și a *Bisericii Ecumenice din Mălarö*, Suedia, a organizației *Bartimäus* din Zürich (Elveția), a unor cluburi Rotary din România și Olanda și a diferiților sponsori.

Aflat în permanentă dezvoltare, **Serviciul de Urgențe Sociale** este un program desfășurat în parteneriat cu Primăria Municipiului Timișoara, Corpul Gardienilor Publici, Azilul de noapte "Pater Jordan" și Centrele de plasament Timișoara, program ramificat în subprogramele: **Centrul de Consiliere și Mediere** și **Adăpostul de Tranzit** pentru persoane fără adăpost (15 locuri de cazare); Colonia socială **Comeat**.

Funcționarea parteneriatului public-privat

Serviciul de Urgențe Sociale funcționează în baza unui parteneriat cu Consiliul Local Timișoara, conform Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Timișoara 29/29.01.2008, HCLMT 16/27.01.2009, și HCLMT, 22/26.01.2010 privind încheierea actului adițional de prelungire cu un an a Convenției - anexa la Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 29/29.01.2008 încheiată între Consiliul Local al Municipiului Timișoara și Fundația Timișoara '89 - susținerea financiară constă în plata salariilor a 5 angajați ai Fundației și subvenționarea unei părți din consumabile. În același raport de parteneriat, fundația beneficiază din partea Cantinei Sociale a Municipiului Timișoara de un număr 15 porții de hrană caldă care intră în compoziția prânzului oferit de fundație (între 40 și 70 porții de hrana caldă) timp de 5 zile pe săptămână, persoanelor fără adăpost.

De menționat este faptul că fără parteneriatul cu Consiliul Local Timișoara, fundația ar trebui să-și reducă total activitatea socială și să se rezume la sfera culturală, respectiv publicare de carte, organizare de spectacole, promovare culturală în conceptul Timișoara Open Art City.

3. SERVICIUL DE AJUTOR MALTEZ ÎN ROMÂNIA FILIALA TIMIȘOARA

Este o organizație neguvernamentală care oferă servicii sociale multiple. Este prezentă în viața socială a municipiului Timișoara de 17 ani, străduindu-se să rezolve probleme de interes general.

Beneficiarii organizației sunt persoane vârstnice și singurate, familii în situații de criză, bolnavi cronici și persoane cu handicap.

Numărul de beneficiari în 2009 a fost de 1640 de persoane dintre care 900 de persoane au beneficiat de ajutor permanent, 598 persoane de ajutor ocazional, iar de servicii sociale proprii - 200 persoane (căminul de bătrâni, îngrijire la domiciliu, cantină socială, centru de zi).

Organizația lucrează cu 100 de voluntari și 28 angajați. Pe lângă voluntarii adulți mai avem și o organizație de Tineret Maltez, cu 40 de membri. Organizația Tinerilor Maltezi este o sursă de înnoire pentru voluntariat și speranța organizației SAMR pentru viitor.

Servicii sociale permanente:

- a) **Căminul pentru persoane vârstnice** funcționează din 1993, asigură casă și masă, îngrijire completă pentru 20 de vârstnici.
- b) **Centru de zi "Clubul Seniorilor"** oferă unui număr maxim de 30 persoane vârstnice singure, deplasabile, posibilitatea întâlnirilor zilnice într-o ambianță plăcută. Activități diverse distractiv-culturale, ergo- melo-psihoterapie. Opțional se oferă și o masă caldă zilnică
- c) **Cantina socială „Bucătăria pe roți”**, prepară masă caldă de prânz, cu o capacitate de 100 porții, cinci zile pe săptămână. La sfârșit de săptămână vârstnicilor se oferă hrană

rece. Pentru 70 beneficiari masa se transportă la domiciliu. Alocația pentru masa zilnică este asigurată de Primăria Municipiului Timișoara, conform Legii Cantinelor Sociale și Convenției de parteneriat între Primărie și SAMR filiala Timișoara. Pe baza HCLTM nr. 137 din data 24. 04. 2007 valabil 5 ani.

d) **Îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice**

Serviciul „Îngrijire la domiciliu” pentru persoane vârstnice și-a început activitatea în 1996 o dată cu câștigarea proiectului Phare SESAM. În 1997 se organizează cursul de calificare pentru personalul de îngrijitori la domiciliu. În data de 1 iulie 1997 debutează activitatea. Din 1997, îngrijirea vârstnicilor la domiciliu asigura servicii sociale pentru 50 de persoane de vârstă a treia, singure, greu deplasabile și cu venituri reduse.

Obiectivul principal al acestui program este prevenirea și/sau depășirea unor situații de dificultate, vulnerabilitate, păstrare a autonomiei, prevenire a marginalizării și excluziunii sociale, fiind menită să prevină instituționalizarea persoanelor vârstnice.

Funcționarea parteneriatului public-privat

Colaborarea cu Consiliul Local al Municipiului Timișoara a fost semnată pe perioada anului bugetar Martie 2008 – Februarie 2009 inclusiv încheiată cu nr. 825 din 13.03.2008 și prelungit prin HCLMT nr. 217/26.05.2009, pentru încă un an de zile. Prin acest parteneriat, Primăria Municipiului Timișoara susține financiar plata salariilor pentru un număr de 12 angajați.

4. FEDERAȚIA CARITAS A DIECEZEI TIMIȘOARA

Are sediul în Timișoara, Str. Corbului nr. 2 și a luat ființă în anul 1993. Este o organizație inspirată și inițiată de Episcopia romano-catolică din Timișoara, aflându-se sub patronajul acesteia și reunește asociațiile Caritas cu scop nepatrimonial, legal constituite de pe teritoriul diecezei Timișoara, respectiv județele Timiș, Arad, Caraș - Severin și Mehedinți.

Federația Caritas este persoană juridică română de drept privat, apolitică, fără scop patrimonial constituită și acreditată să acorde servicii de asistență socială primare și specializate persoanelor aflate în nevoi. Se dedică tuturor formelor de ajutor social, comunitar, desfășurându-și activitatea sub deviza „Suntem aici pentru toți oamenii” și oferă servicii sociale sub motto-ul „Ajută-i pe cei necăjiți”. Serviciile pe care le asigură sunt diversificate și sunt oferite indiferent de religie, naționalitate sau apartenență politică.

Misiunea: promovarea unei politici sociale bazate pe respectarea drepturilor omului.

Scopul: creșterea calității vieții persoanelor aflate într-o situație de risc social.

Obiective generale:

- Asigurarea de servicii sociale de calitate adaptate nevoilor sociale existente, respectând standardele generale de calitate în domeniu.
- Colaborarea cu instituții, organizații și fundații publice și private în vederea implementării politicilor sociale la nivelul comunității.
- Furnizarea de servicii sociale în sistem integrat prin asocierea lor cu servicii medicale, educaționale, cât și oferirea de locuințe protejate și de ocupare de locuri de muncă.
- Promovarea unei imagini pozitive a beneficiarilor serviciilor sociale furnizate de către instituția noastră.
- Promovarea și sprijinirea dezvoltării în România a unui sistem eficient de asistență socială a categoriilor vizate.

Grupuri țintă: persoane care din cauza unor motive de natură economică, fizică, psihică sau socială nu au posibilitatea să acționeze pentru ei înșiși și să-și dezvolte propriile capacități și competențe pentru a face față singuri schimbărilor sociale și pentru a-și reprezenta singuri interesele. Aceștia sunt:

- copiii separați sau cu risc de separare de părinți, copiii proveniți din familii care prezintă o situație de risc;
- persoanele vârstnice și persoanele cu dizabilități;
- persoanele victime ale violenței în familie;
- persoanele toxicodependente;
- alte persoane aflate în situații de dificultate.

Servicii permanente:

a) Azilul de noapte “Paterjordan”

A fost inaugurat la 1 Mai 2000, pe strada Brâncoveanu nr. 50, în Timișoara.

Scopul proiectului: Oferirea de servicii sociale persoanelor fără adăpost pentru îmbunătățirea calității vieții și reintegrarea lor în societate.

Grupul țintă: persoane fără adăpost aflate în situații de risc aflate la limita excluziunii sociale.

Serviciile oferite în cadrul Azilului de Noapte se referă în principal la asigurarea unui loc de cazare peste noapte pentru un număr de 80 de persoane. Camerele Azilului sunt împărțite pentru a caza separat bărbați, femei, mame cu copii sau copii singuri.

Pe lângă cazare, celor 80 de beneficiari li se mai acordă:

Servicii primare:

- cină caldă preparată la Cantina socială a Federației Caritas Timișoara, un mic dejun pregătit în bucătăria proprie a Azilului;
- igienizarea corporală obligatorie o dată pe săptămână;
- consiliere în vederea întocmirii actelor de identitate și obținerea drepturilor bănești cuvenite;
- informare despre alte servicii oferite de instituțiile publice și private;
- îndrumare către alte instituții de profil.

Servicii sociale specializate:

- sprijin și orientare pentru integrare, readaptare și reeducare profesională,
- suport și asistență pentru familiile și copiii aflați în dificultate,
- asistență și suport pentru persoane vârstnice,
- mediere socială.

b) Casa „Maria a Apostolilor”

Casa „Sfânta Maria a Apostolilor” din Timișoara este un adăpost pentru femeile care au fost supuse violenței domestice; aici pot locui împreună cu copiii lor. Funcționează din 2003. Adăpostul oferă servicii de asistență socială, asistență psihologică și psihopedagogică de specialitate oferite de către personal calificat. Beneficiarele sunt încurajate să-și recapete inițiativa și să-și modeleze propria lor viață.

Scopul înființării adăpostului pentru femeile victime ale violenței în familie este de a oferi cazare temporară, asistență medicală, îngrijire și consiliere psihologică în conformitate cu standardele de calitate pentru serviciile sociale din domeniul protecției victimelor violenței în familie.

Obiectivele adăpostului:

- dezvoltarea unei perspective de viață stabilă și independentă,
- întărirea conștiinței de sine și a sentimentului propriei valori,
- lărgirea competenței sociale referitoare la capacitatea relațională și de comunicare,
- lărgirea gradului de toleranță a frustrărilor legate de conflict,
- descoperirea și încurajarea punctelor forte ale femeilor,
- încurajarea capacității de muncă.

Adăpostul are o capacitate de a caza într-un spațiu adecvat 12 femei împreună cu copiii lor pe o perioadă de maxim 60 de zile ce se poate prelungi în situații excepționale cu încă 30 de zile.

c) Centrul de Îngrijire Paliativă de tip Hospice “Casa Milostivirii Divine”

Scopul: serviciilor paliative este asigurarea calității vieții prin oferirea unei îngrijiri complexe, orientată spre nevoile pacientului și ale familiei, de către o echipă interdisciplinară.

Obiective:

- Asigurarea de servicii medicale și sociale de calitate pacienților în faza terminală a bolii, respectând standardele generale de calitate în domeniu.
- Colaborarea cu instituții, organizații și fundații private sau publice în vederea implementării politicilor sociale la nivelul comunității.
- Oferirea de suport medical, material, spiritual și social atât bolnavului cât și familiei acestuia.
- Perfecționarea continuă a personalului prin cursuri de perfecționare, seminarii și conferințe în domeniul social în vederea îmbunătățirii serviciilor acordate.
- Promovarea unei imagini pozitive a beneficiarilor serviciilor sociale furnizate de către instituția noastră.

Centrul de Îngrijire Paliativă “Casa Milostivirii Divine” funcționează din anul 2006. Oferă servicii medicale paliative în principal pacienților cu afecțiuni de natură oncologică, aflați în stadiu terminal. Unitatea dispune de zece paturi. În Hospice se asigură cazare, masă, supraveghere permanentă, tratament și asistență medicală. Se mai oferă consiliere psihologică și spirituală bolnavilor și familiilor acestora.

Serviciile de îngrijire sunt acordate de către un personal calificat format din 18 angajați: doi medici oncologi, opt asistente medicale și patru infirmiere. Aceștia sunt sprijiniți și de voluntari.

d) Centre de asistență socială și îngrijire la domiciliu

Acest proiect funcționează din anul 2003. Pe raza Diecezei Timișoara sunt **opt centre de îngrijire și asistență socială la domiciliu** și anume în Timișoara, Buziaș, Lugoj, Reșița, Anina, Caransebeș, Oțelul Roșu și Lipova. În cadrul centrelor se oferă servicii medicale și sociale în domeniul îngrijirii la domiciliu adaptate grupului țintă. Acestea sunt acordate de o echipă interdisciplinară formată din: medic, asistenți medicali, îngrijitoare, lucrători social și voluntari.

Scopul proiectului: de a oferi servicii de îngrijire medicală și socială la domiciliul beneficiarului în vederea creșterii calității vieții acestuia.

Grup țintă: persoane cu afecțiuni acute și/sau cronice, care prezintă un anumit nivel de dependență și o capacitate limitată de a se deplasa la o unitate sanitară în vederea asigurării îngrijirilor recomandate de medic.

Obiective:

- promovarea și respectarea drepturilor persoanelor vârstnice sau persoanelor imobilizate la pat,
- prevenirea instituționalizării sau excluderii sociale a grupului țintă.

Serviciile medicale se efectuează doar la recomandarea medicului Centrului, medicului de familie sau a medicului curant.

Serviciile oferite sunt de asistență medicală și de îngrijire; suport emoțional și, după caz, consiliere psihologică, transport și asistență paliativă.

Funcționarea parteneriatului public-privat

Serviciile oferite sunt susținute financiar de Consiliul Local al Municipiului Timișoara prin plata salariilor a 15 angajați din toate serviciile, mai sus enumerate; în plus, Casa "Maria a Apostolilor" este susținută financiar și prin plata unei părți din cheltuielile de utilități iar Azilul de noapte "Paterjordan" este susținut și prin acoperirea a 60% din cheltuielile de administrare – conform HCL 202/ 19.06.2007 – în vigoare din 27.01.2008 și HCL 493/25.11.2008, HCL 56/23.02.2010, privind aprobarea încheierii actului aditional de modificare a Convenției - anexă la Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Timișoara nr. 202/19.06.2007, încheiată între Consiliul Local al Municipiului Timișoara și Federația Caritas a Diecezei Timișoara.

5. FUNDAȚIA UMANITARĂ CHOSEN

Fundația Chosen România-Casa Olarului, cu sediul în Timișoara Calea Buziasului, Nr. 84, fundație non-profit, a fost înființată prin Hotărârea 4/22.09.2000, acreditată în anul 2006 și reacreditată în anul 2009.

Scopul Fundației: îmbunătățirea vieții copiilor aflați în situație de risc, proveniți din familii defavorizate ale orașului.

În cadrul Fundației se desfășoară următoarele programe:

a. Centrul de Zi "CASA OLARULUI"

Grupul țintă: copii cu vârsta cuprinsă între 7 și 14 ani, din familiile defavorizate socio-economic.

Scopul programului este prevenirea abandonului familial și școlar, precum și integrarea socială a acestor copii. Copiii integrați în Centrul de zi beneficiază la rândul lor, de serviciile puse la dispoziție de Fundația Chosen: *servirea mesei, servicii de asistență socială, pedagogice, medicale, de consiliere psihologică a copilului și a familiei, activități recreativ-educative, efectuarea temelor școlare.*

Activitățile desfășurate sunt diverse și urmăresc:

- identificarea copiilor care provin din familii cu dificultăți materiale;
- realizarea planului de intervenție conform nevoilor personale;
- consolidarea relațiilor părinți-copii;
- îmbunătățirea performanțelor școlare;
- găsirea unor modalități creative și distractive de petrecere a timpului liber;
- conturarea intereselor școlare și profesionale.

Pentru viitor:

- se urmărește extinderea spațiului actual al Casei Olarului, ca un răspuns la numărul mare de solicitări pentru Centrul de Zi.
- de asemenea, se urmărește construirea unei tabere în com. Fârdea, jud Timiș. Acest proiect e determinat de nevoia construirii unui spațiu în care se pot organiza taberele de vară, activități sportive și recreative pentru beneficiarii fundației.

b. Centrul de Informare și Consiliere a tinerilor "O FEREAȘTRĂ SPRE VIITOR"

Funcționarea parteneriatului public-privat

Fundația derulează parteneriate cu instituții publice locale, organizații private, naționale și internaționale. Începând din anul 2005 s-a încheiat un protocol de colaborare cu Consiliul Local al Municipiului Timișoara, care a facilitat integrarea și susținerea unui număr mai mare de beneficiari din Timișoara. Pe baza protocolului stabilit, Fundația beneficiază de hrana de la Cantina Socială și de asemenea, anual, pe baza Hotărârii Consiliului Local beneficiază de plata a trei salarii pentru angajații Centrului de Zi și Centrului de Tineri. (conform HCL – 150 / 25.03.2008 și HCL 124 / 24.03.2009. Luna aceasta, în ședința de plen a Consiliului Local se va discuta prelungirea cu un an a convenției de colaborare.

Prin **Protocolul de colaborare** întocmit cu Consiliul Local al Municipiului Timișoara, s-au obținut următoarele **beneficii**:

- Fundația a fost încurajată să se implice în viața copiilor și a familiilor defavorizate din orașul Timișoara, preluând în felul acesta o parte din cazuistica socială a Primăriei Municipiului
- a fost ușurată sarcina financiară a fundației pentru plata salariilor
- s-a furnizat ajutor în asigurarea hranei prin prânzul oferit de Cantina Socială a Primăriei. Fundația oferă zilnic prânzul și cina pentru copii.
- prin acest parteneriat au fost responsabilizați beneficiarii copii și părinții să participe la serviciile de consiliere și voluntariat, la ȘCOALA PĂRINȚILOR, prin care sunt instruiți pentru îmbunătățirea relațiilor din familie și prevenirea abandonului familial.
- au fost responsabilizate școlile publice să colaboreze cu Fundația în interesul progresului performanțelor școlare ale copiilor / tinerilor integrați în programul Fundației.
- a îmbunătățit imaginea publică a Primăriei în fața cetățenilor orașului, prin interesul și ajutorul arătat față de ei și familiile lor, creând condițiile desfășurării programului Centrului De Zi din zona Calea Buziașului.

Considerăm că deschiderea unor centre de zi în diferite zone ale orașului ar contribui substanțial la prevenirea abandonului școlar și familial, la îmbunătățirea relațiilor părinți-copii și școala-copii.

6. SOCIETATEA ROMÂNĂ SPERANȚA

Este o organizație neguvernamentală, nonprofit, cu scop umanitar a familiilor cu persoane (copii și adulți) cu handicap mental din Timișoara și din județul Timiș. S-a înființat în 1990 la inițiativa unui grup de 40 de părinți și reunește în prezent peste 1.000 de membri.

Scopul organizației este creșterea calității vieții persoanelor cu handicap mental și a familiilor lor. Obiectivul principal al asociației a fost crearea unor servicii alternative specifice și mult superioare celor pe care statul român le oferea în 1990 persoanelor cu handicap.

Din anul 2000 asociația a inițiat înființarea unui serviciu pentru prevenirea și depășirea crizelor în familiile cu copii cu handicap mental, denumit **Centrul de criză (Respite-Care)**. Prin situație de criză, definim orice eveniment petrecut în cadrul familiei care o împiedică să poată acorda îngrijirea necesară copilului cu handicap mental: situație conflictuală în familie, familie în curs de destrămare, familie monoparentală, epuizare fizică și /sau nervoasă a părinților, boală, deces, deplasare în afara localității pentru rezolvarea unor probleme de familie etc.

În cadrul serviciului de „Respite-Care” se oferă servicii specifice atât pentru familie cât și pentru copil.

Centrul de criză își desfășoară activitatea într-un imobil, proprietate a Societății Române Speranța, situat în Timișoara și a fost acreditat, conform legislației în vigoare. Capacitatea centrului este de 8-10 locuri, oferindu-se sprijin/gazduire pentru o perioadă de maxim 10 zile. Personalul angajat pentru oferirea acestor servicii este minim, fiind compus din: 6 pedagogi de

recuperare cu experiență în activitatea cu copilul cu handicap mental, o menajeră, un asistent social care este și coordonatorul centrului.

Funcționarea parteneriatului public-privat

Centrul Respite-Care/Centrul de criză, este administrat printr-un parteneriat public-privat din anul 2004, când s-a încheiat un contract de asociere dintre Societatea Română Speranța cu Consiliul Local al municipiului Timișoara. Prin acesta, Primăria Timișoara se obligă la plata salariilor a 6 pedagogi de recuperare și la plata salariului menajerei. Societatea Română Speranța își asumă plata asistentului social care este și coordonatorul centrului și asigură finanțarea tuturor categoriilor de cheltuieli pentru acest serviciu (cheltuieli de întreținere, materiale igienico-sanitare, alocație de hrană pentru copii, transportul copiilor și cheltuieli pentru materiale didactice și consumabile). Contractul de asociere se prelungește anual la cerere printr-o hotărâre a Consiliului Local al Municipiului Timișoara.

Serviciul menționat răspunde unor nevoi locale, este inovativ și replicabil, servind ca serviciu-resursă la realizarea standardelor naționale pentru centre de criză, lucru menționat în prima ediție (2003) a acestora. Proiectul este nominalizat ca proiectul anului în Raportul anual pe 2002 al Fundațiilor Olandeze care a finanțat cumpărarea imobilului unde funcționează centrul și realizarea unor reparații ulterioare necesare.

CONCLUZII

Din dorința de a iniția și dezvolta servicii sociale de calitate sustenabile în timp și adaptate nevoilor individuale, atât autoritățile locale cât și organizațiile neguvernamentale trebuie să țină seama de faptul că parteneriatul public privat este un factor de stimulare a dezvoltării sociale și nu în ultimul rând un instrument de cooperare pentru dezvoltarea locală.

Delegarea serviciilor publice sau furnizarea serviciilor sociale în cadrul unui mandat public este un instrument de garantare a echilibrului între cererea de servicii sociale la nivel local, precum și oferta de servicii. Reglementarea serviciilor sociale în cadrul unui mandat public este în prezent utilizată în multe țări din Uniunea Europeană și a contribuit la o îmbunătățire continuă a rețelei, a spectrului și a calității serviciilor sociale în cursul ultimilor 30 de ani.

În România, datorită condițiilor economice dificile, nici statul, nici ONG-urile singure nu pot asigura întreaga gamă de servicii sociale absolut necesare, mai ales datorită insuficienței dezvoltării acestui sector în comparație cu restul țărilor europene. România și Bulgaria ocupă ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor sociale pentru categoriile vulnerabile.

Având în vedere obligațiile României de țară membră a Uniunii Europene, în lumina Cartei drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, care are valoare juridică obligatorie recunoscută prin art. 6 al Tratatului privind Uniunea Europeană de la Lisabona, serviciile sociale vor trebui să cunoască o dezvoltare amplă, durabilă și accelerată în următorii ani. Această înseamnă alocarea de resurse considerabile de către autoritățile locale, cărora li s-a delegat responsabilitatea asigurării serviciilor sociale. Pentru folosirea eficientă a acestor resurse și pentru a acoperi o gamă cât mai largă de servicii și un număr cât mai mare de beneficiari, autoritățile locale pot și trebuie să folosească alte resurse existente în comunitate și anume expertiza acumulată în sectorul neguvernamental atât în domeniul furnizării serviciilor sociale, cât și în management și în atragerea de resurse extrabugetare.

Din păcate, până acum în România lipsește o legislație coerentă în domeniul finanțării din bani publici a serviciilor sociale furnizate de furnizori privați. În ciuda acestui fapt, la Timișoara, administrația publică locală a găsit modalități creative și variate de colaborare cu organizațiile neguvernamentale furnizori de servicii sociale în scopul asigurării nevoilor de servicii ale cetățenilor. Parteneriatul cu organizații neguvernamentale ajută administrația să poată pune la dispoziția timișorenilor servicii sociale diverse și adaptate nevoilor beneficiarilor.

Este greu de imaginat că acest lucru ar putea fi posibil fără implicarea sectorului neguvernamental care a înființat aceste servicii sociale, pe baza cunoașterii aprofundate a nevoilor și care a acumulat expertiză în furnizarea acestor servicii. În același timp, pe lângă resursele publice pe care le primesc, organizațiile neguvernamentale reușesc să atragă fonduri din alte surse care ajung astfel la comunitatea locală.

Parteneriatele din Timișoara pot fi considerate ca modele pilot de bună practică care s-au dovedit viabile în ciuda lipsei legislației, îndeosebi datorită încrederii care există între parteneri: Primărie și ONG-uri.

Pe viitor este necesară adoptarea unei legislații coerente în domeniul contractării serviciilor sociale, pentru ca la nivel național să se dezvolte servicii sociale conform cererii existente de către furnizori privați finanțați de la bugetul local.